

АГЕНЦІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

№2 (351)

Інформаційний бюлетень

Звіт Радіо «Воскресіння»

28 лютого 2005 р.

— *Архієпископ Джон Фоулі, голова Папської Ради у справах соціальної комунікації:*
«В сучасній Україні необхідно доносити до людей важливість знання історії та своїх героїв»

— *Президент України Віктор Ющенко:*
«Влада має публічно співпрацювати з усіма конфесіями,
вибудовуючи рівноправні відносини, не надаючи жодних переваг тій або іншій»

— *Блаженніший Любомир Гузар, Глава УГКЦ:*
«Церква найкраще служить спільноті, а тим самим і державі, коли вона є свободна»

**Агенція
Релігійної
Інформації**

**Видавець: Підприємство
«Агенція Релігійної інформації»
Фонду сприяння Свободі Слова
(м. Львів)**

Головний редактор
Богдан Дубінський
Голова ради Фонду
Мирослав Павлюк

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого
засобу масової інформації
Серія КВ №8306 від 12.01.2004 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
інформаційного агентства
як суб'єкта інформаційної діяльності
Серія КВ №37 від 11.10.2000 р.

Над випуском працювали:

Літературний редактор
і перекладач

Зоряна Курдина
Фотокореспондент
Андрій Копак
Верстка

Сергій Плахотнік
Відповідальний секретар
Лідія Пуза

Адміністратор видруку
і розповсюдження
Василь Павлюк

Адреса:

**79016, м. Львів,
вул. Озаркевича, 4.
Тел.: (0322) 72-27-02,
74-23-03, 74-20-85**

**Факс: (0322) 297-08-75
e-mail: ari@rr.lviv.ua**

Кореспондентський пункт

у м. Києві:

**Тел./факс (044) 418-00-36
www.rr.lviv.ua**

На обкладинці:

стор. 1 — Під час відвідин радіо «Воскресіння»
(зліво направо): віце-ректор УКУ о. Михайло
Квятковський, директор радіо
Мирослав Павлюк, архієпископ Джон Фоулі,
Михайло Перун;

стор. 20 — церква Різдва Пресвятої Богородиці
у Львові (Сихівський масив)

НОВИНИ УГКЦ

Глава УГКЦ зустрівся з Президентом України

16 лютого 2005 року, в рамках свого візиту до Львова, Президент України Віктор Ющенко зустрівся з Главою Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішим Любомиром Кардиналом Гузаром. Президента супроводжували державний секретар Олександр Зінченко, секретар РНБО Петро Порошенко, міністр юстиції Роман Зварич, міністр внутрішніх справ Юрій Луценко, голова Львівської облдержадміністрації Петро Олійник, народні депутати від Львівщини, інші представники влади.

Після прибуття на Святоюрську гору Віктор Андрійович передусім відві-

дав архікафедральний собор Святого Юра. У соборі його особисто привітав Блаженніший Любомир.

Президент України зійшов у Святоюрську крипту та віддав шану тлінним останкам провідників Української Греко-Католицької Церкви у минулому столітті: Митрополиту Андрею Шептицькому, Патріархові Йосифу Сліпому, Патріархові Мирославу-Івану Любачівському та Митрополиту Володимирі Стернюку.

Відтак Президент України та Глава УГКЦ перейшли до Митрополичих палат, де між ними відбувся тривалий конструктивний діалог.

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

Блаженніший Любомир і Віктор Ющенко про ліквідацію Держкомітету у справах релігій

Блаженніший Любомир: «Держкомітет — це державна інституція. Не ми його створили і не ми його усунули. Коли Держкомітет залишався на рівні суто адміністративному, коли він існував для реєстрації, для статистики — як одна з державних установ, — тоді він був у чомусь корисним.

У чому полягала трудність? У тому, що зі сторони Держкомітету були спроби, щоб той Держкомітет мав контроль над Церквами, щоб він був свого роду контрольним чинником над Церквами, і то в різні способи. І він ставав свого роду, я б сказав, перегородою між Церквами і державною владою, приписуючи собі, може забагато привілеїв чи прав. Тому, я думаю, — краще, що змінено те, що було в такому вигляді. Те, що є добре, повинно залишитись, а те, що було надмірне, повинно змінитись і бути відданим у відповідні відомства за відповідними урядами. Бачите, всі ми — не тільки греко-католики, але всі ми — мусимо старатися зберігати свобо-

ду Церкви. Це старий тоталітарний спосіб — щоб держава контролювала Церкву і маніпулювала нею заради своїх цілей. Церква найкраще служить спільноті, а тим самим і державі, коли вона є свобідна. Безумовно, коли Церква в будь-який спосіб щось робить, що є проти закону держави, тоді держава мусить за допомогою своїх структур звернути тій Церкві увагу, що так чинити не можна. Але держава не повинна контролювати, не повинна розпоряджатися Церквою для власних цілей. І проти цього, я думаю, ми — і Церкви, і релігійні організації — повинні рішуче виступати».

Віктор Ющенко: «Влада має публічно співпрацювати з усіма конфесіями, вибудовуючи рівноправні відносини, не надаючи жодних переваг тій або іншій. Люди самі для себе мають визначитися щодо своєї віри (...) Влада не ставить за мету творити якісь спеціальні перепони для окремих церков».

ДОКУМЕНТ

Засоби комунікації: служіння порозумінню між людьми (Послання Святішого Отця Івана Павла II до 39-ого Всесвітнього дня комунікації)

Дорогі Брати і Сестри,

1. У посланні святого Якова читаємо: «З тих самих уст виходить благословення і прокляття. Не слід, мої брати і сестри, щоб воно так було» (Як 3, 10). Святе Письмо нагадує нам про те, що слова мають надзвичайну силу об'єднувати людей та роз'єднувати їх, зміцнювати братерську дружбу і викликати ворожнечу.

Це стосується не тільки слів, якими обмінюються під час розмови двоє людей, а й комунікації на всіх рівнях. *Сучасні технології надають у наше розпорядження надзвичайні можливості для добра, поширення правди про наше спасіння в Ісусі Христі і плекання гармонії та примирення.* Однак їх неправильне використання може завдати величезної шкоди, яка породжує непорозуміння, поділи і конфлікти. Тема, обрана для цьогорічного Всесвітнього дня засобів масової інформації, — «Засоби комунікації: служіння порозумінню між людьми», — звертає нашу увагу на особливу потребу: сприяти єдності в родинях, використовуючи ці могутні засоби.

2. Одним із важливих способів досягнення цієї мети є виховання і освіта. Медіа можуть інформувати мільйони людей про інші частини світу та інші культури. З добрим наміром їх назвали «першим Ареопагом нашої доби (...), що став для багатьох головним засобом інформування та навчання, головним наставником і натхненником в особистих, родинних та суспільних діях» (Redemptoris Missio, 37). Правильне знання сприяє порозумінню, усуває упередження і породжує бажання більше вчитися. Зображення мають особливо силу передавати тривалі враження і формувати взаємини. Вони навчають людей цінувати членів інших груп і націй, тонко впливаючи на те, як їх будуть сприймати: як друзів чи ворогів, союзників чи потенційних суперників.

Висвітлення інших у ворожій спосіб часто сіє насіння для конфлікту, що дуже легко може призвести до появи насильства, війни або навіть геноциду. Замість того, щоб будувати єдність

і взаєморозуміння, медіа можуть використовуватися з метою демонізації інших суспільних, етичних і релігійних спільнот, розпалювання страху і ненависті. Той, хто відповідальний за спосіб і зміст повідомлення, має важливий обов'язок: докласти всіх зусиль, щоб подібного не сталося.

Насправді медіа мають величезний потенціал сприяти миру і будувати мосту між людьми та водночас руйнувати фатальне коло насильства, помсти і нових насильств, поширених сьогодні.

Прислухаймося до слів Святого Павла, які покладені в основу цьогорічного послання з нагоди Всесвітнього дня миру: «Не дозволяй, щоб зло тебе перемогло, але перемагай зло добром» (Рим 12, 21).

3. Якщо такий внесок у підтримку миру є найважливішим способом, в який медіа можуть згуртувати людей, то другим є їхній вплив на мобілізацію швидкої допомоги у відповідь на стихійні лиха. Було приємно побачити, як швидко міжнародне співтовариство відповіло на нещодавнє цунамі, що спричинило велику кількість жертв. Швидкість, з якою сьогодні поширюються новини, природно збільшила можливість надання максимальної допомоги шляхом своєчасного вживання практичних заходів. У такий спосіб мас-медіа можуть зробити багато добра.

4. Другий Ватиканський Собор нагадує нам: «Щоб медіа діяли на благо, треба, щоб усі, хто ними послуговується, знали засади морального порядку і були готові застосовувати їх на практиці» (Integ Mirifica, 4).

Існує фундаментальний етичний принцип: «Людина і спільнота є метою й мірилом використання засобів масової комунікації. Спілкування має відбуватися від людини до людини й задля цілісного розвитку всіх людей» (Етика в комунікації, 21). Зважаючи на це, насамперед самі комунікатори повинні практикувати цінності і взаємини, до наслідування яких вони закликають інших. Передусім, тут йдеться про справжнє зобов'язання до загального добра, — добра, яке не обмежується вузькими інтересами поодиноких груп чи націй, а охоплює потреби та інтереси усіх, добра цілої людської родини (пор. *Pasem in Terris*, 132). *Комунікатори мають можливість сприяти поширенню справжньої культури життя, дистанціюючи себе від сьогоденної змови проти життя* (пор. *Evangelium Vitae*, 17) і передаючи правду про цінність і гідність кожної людини.

5. Модель і взірць всіх способів комунікації знаходяться в Божому Слові: «Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв Бог до батьків наших через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина» (Єв 1, 1-2). Воплочене Слово встановило Новий Завіт між Богом та людьми, — завіт, який єднає нас у спільноту. «Він бо наш мир, який вчинив із двох одне й зруйнував, розділяючи стіну ворожнечі» (Еф 2, 14).

Я молюся з нагоди цьогорічного Всесвітнього дня засобів масової інформації за те, щоб всі, хто працює в мас-медіа, відігравали свою роль у *зруйнуванні стіни ворожнечі у нашому світі*, — стіни, що чинить поділи між людьми і націями, підживлюючи непорозуміння і недовіру. Вони повинні використовувати усі засоби, які є в їхньому розпорядженні, щоб зміцнювати дружбу та любов, що є ознаками початку Царства Божого тут, на землі.

Президент Папської ради у справах соціальної комунікації і українські церковні ЗМІ

4 лютого 2005 року авіарейсом Відень-Львів, на запрошення Глави Української Греко-Католицької Церкви, Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара прибув в Україну архієпископ Джон Патрік Фоулі, президент Папської ради у справах соціальної комунікації (друкованих видань, радіо і телебачення, Інтернету й інших форм суспільного спілкування). Владика є досвідченим журналістом та відомим науковцем. Він очолює Папську раду у справах соціальної комунікації з 9 квітня 1984 року.

Першим пунктом програми перебування Високопреосвященного Владика Джона у Львові стало відвідання архієпископального собору Святого Юра. Владика Фоулі помолився перед Теробовлянською іконою Божої Матері (її під час свого перебування в Україні у 2001 році коронував Святіший Отець Іван Павло II, Папа Римський). Крім того, президент Папської ради у справах соціальної комунікації зійшов у Святоюрську крипту та віддав шану тлінним останкам Митрополита Андрея Шептицького, Патріарха Йосифа Сліпого, Патріарха Мирослава-Івана Любачівського та Митрополита Володимира Стернюка.

5 лютого Архієпископ Джон Патрік Фоулі відвідав Львівську духовну семінарію Святого Духа (Львів-Рудно, вул. Шевченка, 188). Після огляду семінарійних приміщень Архієпископ провів лекцію для семінаристів. Її тема: «Священик та соціальна комунікація». Провідною думкою промови Високопреосвященного Владика Джона було питання комунікації та комунікаторів. За словами промовця, кож-

ний священик — це комунікатор, тобто той, хто поєднує людей із Господом Богом. Але у здійсненні свого служіння душпастир є не тільки комунікатором, але й джерелом комунікації — він представляє Христа. Отож для успішного виконання свого покликання священик повинен бути святим, адже тільки тоді він стане цілющим джерелом комунікації і правдивим комунікатором.

Також цього дня у приміщенні ЛДС відбулася зустріч президента Папської ради у справах соціальної комунікації з працівниками католицьких засобів масової інформації в Україні. Тема: «Роль засобів масової інформації у Церкві: медіа та евангелізація в сучасному світі». Учасниками зустрічі були головні редактори друкованих видань, директори телебачення, радіо і видавництва та усі, хто в той чи інший спосіб виконує свої завдання у сфері соціальної комунікації.

Діалог розпочався із привітального слова Преосвященного Владика Юліана Гбура, Єпарха Стрийського, Голови Митрополічної комісії соціальної комунікації УГКЦ. Владика Юліан зокрема розповів, що з часу виходу Української Греко-Католицької Церкви з підпілля (а це вже майже 15 років) разом з її структурами активно розвивалися й церковні засоби масової інформації. Упродовж цього часу вони, хоч і повільно, але невпинно поліпшували як свої видавничі показники, так і змістове наповнення. І сьогодні вони стали невід'ємною складовою частиною мас-медійного ринку та суспільного життя в Україні. З-поміж греко-католицьких ЗМІ, які функціонують

в Україні, найбільше газет — понад 10 найменувань — та журналів — приблизно 8 найменувань. Здебільшого це єпархіальні видання. Крім того, виходить ряд видань незалежної преси. За своїм офіційним статусом вони не представляють церковні структури. Однак, зважаючи на їхніх засновників та зміст цих видань, ми справедливо можемо віднести їх до греко-католицьких мас-медіа. Книжкову греко-католицьку продукцію видають в Україні 3 видавництва релігійної літератури. Крім редакцій та видавництв, в Україні функціонують 3 радіостанції та 2 телестудії. Низка релігійних програм виходить в ефір на хвилях світських радіостанцій.

Відтак із промовою до присутніх звернувся Архієпископ Фоулі. Він передусім розповів про свій життєвий шлях у ЗМІ та висловив погляд на значення церковних мас-медійних структур. Після цього відбувся конструктивний діалог у формі запитань та відповідей. У розмові було заторкнuto низку питань щодо функціонування та способів розвитку друкованих ЗМІ, можливості їх фінансування. Президент Папської ради у справах соціальної комунікації стосовно цієї теми зокрема зазначив, що церковні друковані ЗМІ у зв'язку з періодичністю свого виходу (зазвичай тижневики та двотижневики) не мали б ставити собі за мету оперативність інформування, але глибоку аналітичність. Також, на думку Архієпископа Фоулі, критерієм зростання популярності церковних газет та журналів, радіо та телепередач є висока професійність церковних журналістів.

Завершився візит в Україну президента Папської ради у справах соціальної комунікації

9 лютого 2005 року завершився візит архієпископа Джона Патріка Фоулі, президента Папської ради у справах соціальної комунікації, до Львова.

У перший день Великого посту, Попільну середу (згідно із календарем Римо-Католицької Церкви), архієпископ Фоулі відслужив Божественну Літургію у кафедральному храмі Успення Пресвятої Богородиці (РКЦ в Україні). Після обіду президент Папської ради у справах соціальної комуні-

Глава УГКЦ Блаженніший Любомир Гузар і архієпископ Джон Фоулі

кації вилетів до Ватикану.

Високопреосвященний Джон Фоулі високо оцінив працю та всі намагання УГКЦ у сфері соціальної комунікації, висловив практичні поради щодо її майбутнього розвитку. Зокрема, Владика Джон був задоволений можливістю ознайомитися із храмами РКЦ та УГКЦ у Львові та нагодою краще пізнати стан розвитку ЗМІ в УГКЦ.

Під час зустрічей, семінарів, доповідей архієпископ Фоулі відзначив важливість співпраці представників

Презентація книги «Церква і соціальна комунікація»

7 лютого 2005 року Високопреосвященний Владика Джон Патрік Фоулі відвідав видавництво релігійної літератури «Свічадо», а у другій — Український католицький університет.

Після відвідин видавництва «Свічадо» високий гість із Ватикану поділився приємними враженнями від рівня його розвитку та високої якості поліграфічної продукції. Зокрема, він із захопленням висловився про розмаїття видань за видами та читацьким призначенням. У приміщенні видавництва відбулася жвава дискусія про перспективи розвитку засобів масової інформації УГКЦ.

Згодом архієпископ Фоулі прибув до Українського католицького університету. Після слів привітання о. д-ра Бориса Гудзяка, ректора УКУ, всі присутні зайшли до каплиці університету, де Владика Джон виголосив доповідь на тему «Комунікація як спосіб життя».

Застосовуючи у своїй доповіді філософський підхід, архієпископ Фоулі старався допомогти присутнім зрозуміти роль та значення комунікації у житті кожної людини. Він перефразував тему доповіді на «спосіб життя як комунікація». За словами промовця, перший взірць комунікації — це спілкування всередині Пресвятої Тройці: між Отцем, Сином і Святим Духом. Ми покликані до спілкування з Богом та одне з одним.

У рамках зустрічі президента Папської ради у справах соціальної комунікації із студентами та працівниками УКУ відбулася презентація книги «Церква і соціальна комунікація», яка є перекладом з англійського видання

«Church and social communication», до якого увійшли засадничі документи Католицької Церкви в ділянці засобів масової інформації від 1936 до 2003 року. Вміщені у книзі папські енцикліки, декрет II Ватиканського Собору, документи Папської ради у справах соціальної комунікації та інших ін-

ституцій Ватикану розкривають значення мас-медіа для духовного збагачення суспільства, а також заторкують питання евангелізації, екуменізму, формації священників тощо. Крім того, у ній є папські послання з нагоди Всесвітніх днів комунікації та документи окремих місцевих Церков чи єпископських конференцій.

Для представлення цього видання виступив Михайло Перун (на фото), його упорядник. Він, зокрема, сказав, що видання цієї книги є надзвичайно актуальним як для відродження та розвитку церковної діяльності у сфері соціальної комунікації, так і для всіх зацікавлених роботою й проблемами мас-медіа. «Церкви в Україні, зокрема УГКЦ, — продовжив Михайло Перун,

— повинні мати і декларувати свою позицію щодо соціальної комунікації. В суспільстві побутує стереотип, що Церква недооцінює засоби масової інформації чи ставиться до них тільки критично, не розуміючи їхнього значення. Насправді вона може критикувати окремі програми або канали, які пропагують насильство чи сумнівні цінності, проте добре розуміє важливість мас-медіа, які можуть як сіяти добро, так і насаджувати зло. Та вони повинні бути спрямовані до найвищої мети — удосконалення людини та суспільства, зближення і єднання людей».

Відтак із словом до учасників зустрічі звернувся Блаженніший Любомир Гузар, Глава УГКЦ. Він передусім подякував Владичі Джону за його присутність у ці дні серед нас, а через його особу — Папській раді у справах соціальної комунікації за дозвіл перекласти і видати цю книжку. «Завдяки цьому вміщені у ній документи Церкви стануть частиною і нашого життя», — наголосив Блаженніший Любомир. Він звернув увагу присутніх на висловлену архієпископом Фоулі у його доповіді думку про значення у комунікації людини. «Коли ми звеличуємо роль комунікації, — продовжив Глава УГКЦ, — то маємо захоплюватися не сучасними технологіями, а звертати свій погляд на себе і своє довкілля... Ми є людьми тому, що до нас говорять і ми у відповідь вступаємо у діалог з Богом і світом. У такий спосіб ми обмінюємося своїми дарами. Ми радіємо, що відтепер маємо цю книгу, яка нам пригадує ці основні принципи».

Прес-секретар Глави УГКЦ
о. Ігор Яців

Архієпископ Джон Фоулі (ліворуч) в гостях у радіо «Воскресіння»

різних християнських конфесій у сфе-

рі поширення християнських цінностей, духовної свідомості, порозуміння між людьми, звернув увагу на важливість взаємодії церковних та державних структур у сфері соціальної комунікації, наголосив на необхідності запровадження медіа-освіти у навчальних закладах з метою формування у дітей та молоді критичності у сприйнятті інформації, яку одержують з телебачення, газет, радіо, Інтернету; висловив сподівання щодо збільшення ефірного часу на локальних радіостанціях для релігійних радіопередач та

розвитку релігійної преси і телебачення.

Архієпископ Фоулі не востаннє відвідав Україну: вже 10-11 березня він планує взяти участь у конференції міністрів Ради Європи, яка пройде в Києві і буде присвячена політиці у сфері засобів масової інформації. Завданням конференції буде визначення прав і відповідальності ЗМІ в кризові періоди, захист різнобічності мас-медіа у період глобалізації, а також захист прав людини в інформаційному суспільстві.

Християнська сім'я — чинник єдності всього світу (З матеріалів I з'їзду молодих подруж)

«Говорячи про християнську родину, я свідомий саме того, що подаю Вам науку, від якої залежить і на якій спирається майбутність цілого народу.

І я переконаний, що як тільки послухаєте мого голосу і разом візьметесь до праці, до якої взиваю, то дерево суспільної сили та суспільного щастя закоріниться глибоко в серці народу. А корінь його набере такої тривкості, що дерево це не зможуть уже завалити й не знати які бурі, і не знатимуть які перевороты...

Я свідомий того, що овочі праці, до якої Вас взиваю, й після десяти років триватимуть непохитно. І що з роду в рід, і з віку в вік, приносить ця праця й Богові хвалу, а нам усім та цілому нашому народові честь і силу.

І що ця праця наша буде просвічувати та освячувати всі діла наші, що стягатиме на Вас і на Ваших дітей, внуків та правнуків Боже благословення.

А з цим благословенням розростешся, Мій Рідний Народу, в народ великий і могутній, багатий і щасливий, — у народ віруючий, побожний і моральний, — у народ святий!

До праці над родиною!»

(З пастирського листа Митрополита Андрея Шептицького до духовенства і вірних Станіславівської єпархії)

Фундаментом розвитку здорового суспільства є, перш за все, християнська сім'я. Це та основа, яка за будь-яких суспільно-політичних перетворень є носієм традицій, моральності, віри. Християнська сім'я в сучасному суспільстві, у час катастрофічного числа розлучень, ототожнюється з поняттям «міцна сім'я». У такій сім'ї між подружжям (чоловіком і дружиною) панує любов, повага і терпіння — а це засада уникнення буденних конфліктів, непотрібної злости, — це мир і злагода в сім'ї. У християнській сім'ї діти виховуються в душі любові до Бога і до ближнього. Виростаючи, діти будуть намагатись наслідувати власних батьків, прагнути також мати міцну родину.

Створюючи християнські спільноти, ми несемо Христа поміж людей. Спільні зустрічі, молитви допомагають не забувати нам хто ми є, підтримувати Ісуса в своєму житті, отримати спасіння і боротися — з гріхом. Саме в спільноті, допомагаючи один одному і гуртуючись навколо Христа, ми кріпимо духом, наповнюємося добром, щораз то більше ростемо; саме в спільноті підтримується і розвивається та духовність, з якої згодом виростає справжня християнська.

Наша спільнота зароджує інший світ, нове життя сімей, а починаючи зі спільноти, — нове життя і всього суспільства. Це нелегке завдання і потребує багато зусиль. Але ми будемо цей новий, інший світ разом з Богом — Він нам покаже як, що і коли треба робити. Важливо, щоб всі гуртувалися і залишалися разом, а найважливіше — щоб між нами був Бог, щоб Він був у кожному з нас — тоді ми здолаємо

будь-які перешкоди і зробимо великі справи.

Прийняті молодим подружжям християнські цінності, які укріплюються і поглиблюються в християнській спільноті, розростаються і дають благословенні Богом плоди — любов, злагоду і мир поміж всіх людей, благополуччя і добро в суспільстві та усьому світі.

Молоді пари, які виявили намір взяти шлюб, а отже — отримати Господне благословення через святу Тайну подружжя, зустрілися на передшлюбних науках, де ще більшою мірою укріпилися в християнських переконаннях і вірі. Виховані на кращих релігійних традиціях українського народу, зростаючи в сім'ях, де були закладені християнські цінності, об'єднані вірою в Бога та бажаючи пізнати Господа ближче і жити в Ньому, молоді подружжя відчували логічне прагнення до спільності дій на шляху пізнання Бога.

Народження першої спільноти «Сім'я» відбулося 29-31 серпня 2003 року у м. Золочеві під час перших реколекційних занять подружніх пар, які проходили передшлюбну підготовку в Центрах приготування до святого Таїнства подружжя Львівської Архієпархії. За час діяльності Спільноти відбулося понад 70 зустрічей різноманітного характеру — духовного (біблійні читання, реколекції, спільні Богослужіння), соціально-культурного, відпочинкового. Щоразу до спільноти долучається дедалі більше подружніх пар, які таким чином творять Рух спільнот молодих подруж.

Спільноти молодих подруж «Сім'я» виникають внаслідок потреби

молодих сімей у спільному вирішенні проблем щодо удосконалення та розвитку духовної атмосфери, укріплення подружніх стосунків на засадах християнської моралі.

У кожній спільноті є особи різного віку, соціального стану, освітнього і професійного рівня, але всіх їх єднає Господне ім'я. Така спільнота — це сила і підтримка для кожного з її членів та духовний розквіт усіх. А також спільнота має дуже широку сферу діяльності, яку вже частково здійснюємо, а ще так багато нас чекає попереду.

Ми зростаємо в нашій спільноті і стаємо потрібними один одному. Вибудовується одна велика сім'я, у якій присутній Бог. Духовність у нашій спільноті на першому місці, бо ми всі розуміємо, що тільки там, де присутній Бог — там є життя. А для того, щоб Господь жив у нас, треба відкрити Йому своє серце, захотіти упокоритися Йому, полюбити Його і шукати всюди — у кожній людині, у кожному Його створінні, у всьому Всесвіті.

Основними напрямками діяльності спільнот молодих подруж є:

- 1) відродження християнської родини в Україні;
 - 2) створення моделі християнської сім'ї в сучасному суспільстві, як однієї з найважливіших засад у побудові здорового і щасливого громадянського суспільства;
 - 3) підтримка та розвиток духовності сім'ї;
 - 4) збереження та плекання, національно-культурних цінностей українського народу;
 - 5) вивчення проблематики стосунків у сім'ї та шляхи їх вирішення
- Закінчення на стор. 7*

Про Двадцять шосту сесію Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії УГКЦ

8-9 лютого 2005 р. у Митрополітичних палатах на Святоюрській горі у Львові проходила Двадцять шоста сесія Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії Української Греко-Католицької Церкви. На сесії були усі правлячі архієреї УГКЦ, які діють на території України, два єпископи-помічники — Львівський і Тернопільсько-Зборівський — та Апостольський адміністратор у Мукачеві Владика Мілан Шашік. В окремих сесійних засіданнях взяли участь: архієпископ Джон Патрік Фоулі, президент Папської ради соціальної комунікації, та архієпископ Іван Юркович, Апостольський Нунцій в Україні; Преосвященний владика Гліб (Лончина), апокризіарій Патріарха в Апостольській Столиці і голова Наглядової ради Карітасу України, та п. Василь Костиць-

кий, керівник Державної іпотечної установи.

Синод розглянув питання про зміни у порядку приготування та проведення Синодальних сесій, про паломництво 6-12 червня 2005 року Божого єпископів УГКЦ разом з греко-католицькими єпископами інших країн до Барі (Італія). Було детально доопрацьовано розділи Душпастирського плану про парафію, мас-медіа та євангелізацію. Владика прийняли рішення щодо святкування Року Пресвятої Євхаристії і проведення 24-26 червня 2005 р. у Львові Євхаристійного конгресу.

Учасники Синоду провели дискусію та прийняли рішення щодо медичного огляду для духовенства Києво-Галицької Митрополії УГКЦ та можливі варіанти його проведення. Крім того, єпископи прийняли рішення для поліп-

шення судово-правничої системи Митрополії та вдосконалення кадрового забезпечення цієї ділянки церковного життя.

Під час Синоду було обговорено позицію УГКЦ у новій суспільно-політичній ситуації та потребу опрацювання душпастирських листів на злободенну тематику. На одному із засідань було представлено владикам діяльність Митрополітичних комісій та пропозиції щодо вдосконалення їхньої діяльності.

Значну частину синодальних засідань було присвячено питанням польсько-українських відносин та поліпшення діяльності благодійної організації «Карітас України», реституції церковного майна та налагодженню фінансової системи Митрополії.

*Секретаріат Синоду Єпископів
Києво-Галицької Митрополії УГКЦ*

Постанови

Двадцять шостої сесії Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії Української Греко-Католицької Церкви

1. Взяти за основу розділ душпастирського плану про парафію із внесеними поправками і доповненнями.

2. Для вдосконалення діяльності благодійної церковної організації «Карітас України»:

а) ввести до складу її Загальних зборів по одному представнику від кожної єпархії і кожного екзархату;

б) провести зустріч директорів єпархіальних осередків «Карітасу» та представників Національного бюро «Карітас Україна» для того, щоб вони домовилися між собою про те, чи треба включати ще членів інших церковних організацій до складу Загальних зборів Карітасу України.

3. Для належного приготування до Євхаристійного конгресу, який відбудеться 24-26 червня 2005 р. у Львові, провести конференції, присвячені Пресвятій Євхаристії, у всіх більших церквах Києво-Галицької Митрополії УГКЦ.

4. Як засіб профілактики поширення захворювань запровадити обов'язкове щорічне медичне обстеження для духовенства Києво-Галицької Митрополії УГКЦ.

5. Для поліпшення судово-правничої системи Митрополії:

а) визнати Патріарший трибунал

судом другої і третьої інстанції для усіх єпархій і екзархатів в Україні;

б) створити Колегію спеціалістів церковного права при Патріархові УГКЦ;

в) висилати студентів на стаціонарні студії східного канонічного права, щоб у кожній єпархії були щонайменше три дипломовані каноністи.

6. Призначити від кожної єпархії уповноваженого представника для Митрополітичної комісії суспільної комунікації.

7. Для поліпшення інформування користувачів мережі Інтернет про нашу Церкву створити і фінансово забезпечити у Києво-Галицькій Митрополії посаду адміністратора офіційного інтернет-сайту УГКЦ та сайтів усіх єпархій і екзархатів з особливим завданням стежити за постійним оновленням їхнього змісту.

8. Активніше залучати журналістів релігійних друкованих видань, радіостанцій і телевізійних програм УГКЦ до участі у професійних семінарах.

9. Двадцять сьому сесію Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії УГКЦ провести у травні 2005 р.

*Голова Синоду Єпископів
Києво-Галицької Митрополії УГКЦ
+ Любомир*

Закінчення. Початок на стор. 6

із залученням фахівців з медично-психологічної і культурно-духовної галузі;

6) розроблення моделі спільноти християнських сімей;

7) ініціювання створення подібних спільнот у Західному та інших регіонах України;

8) створення Всеукраїнського благодійного фонду «Сім'я» для реалізації соціальних, культурно-духовних потреб християнських сімей і спільнот молодих подруж;

9) розробка і втілення в життя програм для задоволення інтересів родини та підняття вагомості й належного рівня родини в суспільстві через співпрацю з Церквою, навчальними виховними і соціальними закладами, релігійними, культурно-мистецькими, громадськими організаціями, органами державної влади тощо;

10) взаємодопомога та взаємопідтримка між сім'ями в межах кожної спільноти та між спільнотами й іншими людьми;

11) поширення інформації про християнську сім'ю через друковану продукцію та ЗМІ.

*Комісія у справах родини
Львівської Архієпархії УГКЦ,
пл. Св. Юра, 5, м. Львів,
тел. (032) 297-00-57*

Глава УГКЦ зустрівся з командирами військових інституцій м. Львова

14 лютого 2005 р. Блаженніший Любомир Кардинал Гузар, Глава Української Греко-Католицької Церкви, зустрівся з командирами військових інституцій м. Львова. Метою зустрічі було бажання краще запізнатись із командирами та вихователями військових формувань та запросити їх до поглиблення співпраці аж до запровадження офіційного капеланства у нашій державі. Керівники львівських військових інституцій із великим розумінням поставились до пропозиції, щоб семінаристи Львівської духовної семінарії Святого Духа, з благословення ректорату семінарії, відвідували військовиків із певною катехизаційною програмою для військовослужбовців.

Для зустрічі із Главою УГКЦ до Митрополичих палат Святоюрської гори завітали начальник Львівського військового інституту НУ «Львівська політехніка» генерал-майор Павло Ткачук, заступник начальника Львівського військового інституту з гуманітарних питань полковник Володимир Марченко, командир військової частини А 2166 повітряних сил полковник Ігор Бабенюк, офіцер військової частини А 2166 майор Олег Печелюшко, заступник командира з гуманітар-

них питань підполковник Борис Гнатусько, заступник з гуманітарних питань майор Олександр Кузнецов, заступник командира військової частини А 4514 з гуманітарних питань підполковник Андрій Алешніков, начальник Львівського прикордонного загону підполковник Іван Амброс, заступник начальника Львівського прикордонного загону по роботі з особовим складом підполковник Валентин Сухомлин, заступник командувача Повітряного командування «Захід» полковник Петро Костюк. У розмові також взяли участь ректор Львівської духовної семінарії о. д-р Богдан Прах та диякон Руслан Коханчук, священнослужитель УГКЦ, майор, ад'юнкт Військово-гуманітарної академії м. Києва.

У вступному слові Блаженніший Любомир повідомив присутніх, що на останній сесії Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії йшлося зокрема про те, що для запровадження офіційного капеланства в Україні наша Церква повинна мати підготовлених священнослужителів. Тому потрібно, щоб семінаристи проходили військовий вишкіл.

Відтак предстоятель УГКЦ запропонував учасникам зустрічі прослуха-

ти проект листа до Президента України щодо запровадження капеланства. Коментуючи текст Глава УГКЦ сказав, що вихідною точкою для нашого розуміння капеланства було взято не Церкву, а військовослужбовця, який згідно із Конституцією має право на задоволення своїх релігійних потреб. Перед учасниками діалогу із доповіддю виступив диякон Руслан Коханчук. У його промові прозвучала така теза: «Присутність священика у війську — це повага до віруючих офіцерів та солдатів». Але, за словами промовця, до сьогодні доводиться спостерігати, що священників допускають до війська, але не до військовослужбовців.

Відтак командири військових інституцій висловили свої думки та пропозиції стосовно тексту листа до Президента. Всі виступи об'єднавала одна думка: час для запровадження інституту капеланства у нашій армії вже настав. На завершення зустрічі Глава УГКЦ вручив подячні листи тим командирам, які активно співпрацюють з Церквою у справі релігійної освіти та духовної опіки військовослужбовців.

*Прес-секретар Глави УГКЦ
о. Ігор Яців*

На шляху до XX Всесвітнього дня молоді у Кельні

В Українській Греко-Католицькій Церкві є три комісії, які діють на патріаршому рівні: у справах катехизації, монашества та молоді. Ці комісії здійснюють своє служіння в межах цілої Церкви і, зокрема, беруть участь в організації та проведенні різних заходів міжнародного значення.

Так, Патріарша комісія у справах молоді (голова — о. Йосиф Мілян, *на фото*) бере безпосередню участь в ор-

ганізації III Європейського дня університетської молоді, який відбудеться 5 березня 2005 року під егідою Ради європейських єпископських конференцій та Європейського комітету університетських душпастирів. Доброю традицією Європейського дня університетської молоді є спільна молитва студентської молоді Європи із Святішим Отцем Іваном Павлом II за посередництвом телемостів.

Цього року телемости об'єднають дев'ять європейських міст: Лісабон, Мадрид, Лондон, Берлін, Київ, Загреб, Тірану, Бухарест і Барі. У Києві така подія відбуватиметься вперше і транслюватиметься у прямому ефірі на Першому каналі Національного телебачення України. Спільна молитва, яка розпочнеться о 18.30, проходитиме у храмі Святого Василя Великого, що на Львівській площі у Києві.

Цьогоріч Європейський день університетської молоді проводиться в

рамках підготовки до XX Всесвітнього дня молоді, що відбудеться в серпні 2005 року в Кельні (Німеччина), а також для сприяння в організації зустрічей та дискусій на тему «взаємовідносин» між Вірою та Розумом (за Папською енциклікою «Fides et Ratio» («Віра і Розум»)).

Крім того, Патріарша комісія у справах молоді планує провести різні заходи у рамках Року Євхаристії, проголошеного Вселенською Церквою у 2005 році, зокрема фестиваль духовної пісні, заключний тур якого відбудеться у Львові 26 червня 2005 року (на завершення Євхаристійного конгресу). Учасники фестивалю, попри довільну програму, виконуватимуть фрагменти літургійної музики.

Патріарша комісія у справах молоді проведе також чотири тури реколекцій для молоді на євхаристійну тему у Реколекційно-духовному молодіжному центрі м. Новояворівська.

НОВИНИ УПЦ КП

Шукати не ворогів, а примирення

(Нотатки з круглого столу «Церква і політика: від президентських виборів 2004 року до парламентських виборів 2006 року»)

17-18 лютого 2005 року у конференц-залі Національної академії наук України відбулося засідання круглого столу «Церква і політика: від президентських виборів 2004 року до парламентських виборів 2006 року». Його організаторами виступили Українська асоціація релігієзнавців, Українська асоціація релігійної свободи, Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, Інститут релігійної свободи та інші інституції. Серед багатьох представників релігійних конфесій, засобів масової інформації, спеціалістів-науковців, експертів у роботі круглого столу взяли участь прес-секретар Київської Патріархії ігумен Євстратій (Зоря), кандидат політології доцент Львівського національного університету і Львівської духовної академії (УПЦ Київського Патріархату) Андрій Юраш, головний редактор газети «Голос Православ'я» Микола Цивірко.

Предметом обговорення учасників засідання стали питання меж, характеру і форми участі Церкви в політиці, уроки виборів 2004 року, потреба вдосконалення законодавства про свободу совісті, можливість державного регулювання участі Церкви в політиці. Загалом дискусія зосередилася навколо двох ключових питань — характер і наслідки участі різних конфесій у виборах Президента України і Помаранчевій Революції та актуальні питання подальшого шляху розвитку державно-церковних відносин у їх зв'язку з процесом зміни влади.

Мабуть, не потрібно нагадувати, що одним з найбільш прикрих явищ виборчої кампанії стало активне використання авторитету і структур УПЦ Московського Патріархату для підтримки В. Януковича і протидії В. Ющенку. Тому багато виступів та реплік так чи інакше було присвячено саме цьому аспекту участі Церкви у виборчому процесі. Переважна більшість учасників круглого столу в тій чи іншій формі засуджували таку своєрідну форму «соціальної активності» УПЦ

Московського Патріархату, але в цих нотатках хотілося б привернути увагу читачів не до негативних, а до позитивних наслідків тих подій.

Так, саме до позитивних, бо негативні видно неозброєним оком, але нам, як православним християнам, личить шукати шляхів до примирення, а не ворогів та способу їхнього приниження. А головним позитивним наслідком використання для агітації імені, авторитету, символіки і структур Церкви стало те, що багато священників і мирян УПЦ Московського Патріархату зовсім по-іншому стали дивитися на проблеми взаємовідносин з Москвою, з Київським Патріархатом, стали значно краще розуміти справжню природу розділення, яке існує в українському православ'ї. Мабуть, сам Господь Своїм промислом людське зло повертає до добрих наслідків.

Слід об'єктивно визнати, що протягом виборчої кампанії в середовищі УПЦ МП відбувалися складні і суперечливі процеси боротьби думок і позицій.

У своїх офіційних заявах і зверненнях ця Церква намагалася дотриматися політичного нейтралітету. Разом з тим, виявилось, що за ті «добрі послуги», які державна влада робила їй протягом президентства Леоніда Кучми, за підтримку і сприяння на всіх рівнях, ієрархам і мирянам довелося розплачуватися — своїм і церковним авторитетом.

Хтось робив це за власною ініціативою і залюбки, але багато було таких ієрархів, священників і віруючих, які розуміли, яку велику шкоду не

стільки їх конфесії, скільки в цілому авторитету релігії, віри і Церкви, несуть агітація в храмах, листівки на підтримку так званого «православного кандидата», політизовані хресні ходи і мітинги тощо.

Після грубого втручання владних структур сусідньої держави у виборчий процес, в який активно була включена і Російська Православна Церква, частина духовенства і вірних УПЦ МП стали краще розуміти, що за деклараціями про незалежність і самостійність їхньої Церкви від Московського Патріархату майже нічого немає, і для Москви, в першу чергу державно-політичної, вони — лише знаряддя впливу на політику в Україні.

Тому зараз перед єпископами, духовенством і віруючими Київського Патріархату стоїть важливе і складне завдання. Нам потрібно не піддаватися спокусі використати перемогу Помаранчевої Революції і Віктора Ющенка для того, щоб принижувати, ображати і зневажати УПЦ МП та її духовенство і вірних. Особливо зараз, коли між нами, дітьми одного народу, однієї України і що найважливіше — єдиної Православної Церкви — похитнулися стіни непорозуміння і ворожнечі, необхідно шукати шляхи примирення і єдності заради великої мети — Помісної Української Православної Церкви. Досягнення цієї єдності можливе тільки шляхом прощення і християнської любові.

Політика не повинна далі розділяти віруючих, бо політика — скороминуча, а Церква — вічна. За влучним образним висловлюванням одного з учасників круглого столу, «Церква, яка бере шлюб з політичною силою, обов'язково залишиться вдовою». Зараз такою «політичною вдовою» виглядають деякі ієрархи і братства УПЦ МП. Не повторюймо їхніх помилок.

*Ігумен Євстратій (Зоря),
прес-секретар
Київської Патріархії
www.kievpatr.org.ua*

О. Василь Мендрунь ЧСВВ:

«Все виходить на добро, якщо людина це приймає і знає, що це особливий дар Божої любові»

Минуло вже десять років з часу віднови у Жовкві друкованого слова оо. Василіан, друкарні «Місіонер». Неподалік від цього містечка розташований Крехівський монастир, де о. Василь (Богдан) Мендрунь ЧСВВ, поет, член Національної спілки письменників України, є магістром новіціату, готує юнаків до чернечого життя. У монастирі діє літературна студія, де молоді таланти під керівництвом письменника Петра Шкраб'юка шліфують своє перо. У творчому доробку о. Василя Мендруня 5 поетичних збірок, готові до друку ще чотири. У 16 років склав о. Василь чернечі обіти, за його плечима часи підпілля Церкви, час її становлення і розбудови. Але та сила духу у його стрункій постаті, та невсипуща енергія, яку він роздаровує своїм ближнім, нікого не залишає байдужим. Саме тому зал будинку «Просвіти», де проходив творчий вечір, був щирень переповнений. Лунали слова побажань, вітань, подяки, захоплення. Читали його вірші, співали його пісні. Глибоко зворушений, о. Василь Мендрунь подякував усім присутнім, подякував Всевишньому за ті ласки і дари, котрими Господь щедро обдаровував його впродовж життя. Пропонуємо до вашої уваги фрагменти творчого вечора о. Василя.

Петро Шкраб'юк (фрагмент виступу):

Отець Василь є ліриком і лірику його позначають дві головні особливості: поезія релігійна і поезія національно-патріотична. Отець Василь оволодів усіма найдавнішими формами і жанрами поезії, які, скажімо, є не тільки в українській літературі, а є й у літературі перській, японській, китайській та ін. Він полюбляв, наприклад, писати дистих — вірш із двох рядків; популярні в японській літературі вірші «хоку» або «хайку», кажучи українською. Це вірш з трьох рядків, який має глибокий філософський зміст. Він любить писати класичним катреном, який складається з чотирьох рядків, любить японську форму вірша «танку», який складається з п'яти рядків філософського змісту, сонет, октаву, тріолет, рубаї, акростих, тавтограму (коли кожне слово вірша починається з однієї і тої самої літери. Хочу тут процитувати один невеличкий вірш, який я написав на свято Василя, а оскільки Василь Мендрунь, то я першу строфу зробив на «В», а другу — на «М». Вшановуючи Василя Великого, присвячую величально-веселий вірш Василеві Мендруню:

Вечір вологий віє в вікно
Вітру волання
Всюди вертепи, веселість, вино.
Вірні, всечесні, владики в одно
Всі Василеві вінки в'ють вітання.
Мури, монахи — манить монастир.
Мучить мана марнотратного міста
Мороку минаєм — маємо мир
Мендруня миром мируємо ми
Мудрого, мужнього мага-магістра.

Ще отець любить писати такою формою вірша, як «паліндроми». Цей вірш ще називається «рак» або «перевертень» — він однаково читається як зліва направо, так справа наліво. У нього є ще й вірші, які читаються однаково не лише зліва направо і справа наліво, а й зверху донизу і знизу догори. Коли вийшла перша книжка отця Мендруня «Побійна гора», я написав передмову і закінчив рядками, які і дали актуальні:

День і ніч в натхненнім стилі
Наш отець-магістр Василій
Позабувши давні штилі,
Він пірнув у творчі хвили.
І здолавши довгі милі,
Слів знайшов співзвуччя милі.
Адже у його вітрилі
Божі знаки вогнекрилі.
Ось чому в нестримній силі
Наш отець — поет Василій.

О. Василь Мендрунь (фрагмент виступу):

Я хотів би подякувати Божому провидінню за все те, що сталося у моїм житті. Це були дуже дивні дороги, несподівані, цікаві. Вони й продовжуються. Ліна Костенко написала слова: «Мені відкрилась істина печальна: життя зникає як ріка Почайна». Мені теж відкрилась істина, але дуже радісна: все впливає з Божої любові: талан, хвороба, якісь досвіди чи переслі-

дування, — що б там не було, воно все виходить на добро, якщо людина це приймає і знає, що це особливий дар Божої любові.

З любові зіркість і моління ревні,
З любові шана
й блиск церковних свіч,
З любові сонце й зоресяйна ніч,
З любові ближчі і далекі кривні.
З любові юність і дитяча певність,
З любові знана й незбагненна річ,
З любові мій народ і славна Січ,
З любові храми нинішні і древні,
З любові муза і душа хрещена,
З любові радість вічна і туземна,
З любові лад, а не хаосу плин.
З любові появилася Вселенна,
З любові Діва преблагословенна,
З любові воплотився Божий син.

Я завжди, особливо тепер, лину у своє рідне село думками. Це село Березовиця Велика. Це вже майже Тернопіль. Воно було невеличке, а тепер розрослося в селище міського типу. В ньому є дві церкви, дві школи, семінарія, цукровий завод. Є річка і навіть

два цвинтарі. Я щасливий, що саме в цьому селі прийшов на світ. Це село мені стало в особливий спосіб дороге. З мого села вийшло на славу Божу 12 сестер-служебниць. Отже «Моє село»:

Моє село — сльозина в оці,
Низенька хата на толоці,
Малий садок, рядочком сливи,
Як струни арфи, майські зливи.
Моє село — бджолина мова,
Батьків далека колискова,
Стодола, тік, стара криниця,
Світанків чиста багряниця.
Моє село в моїй країні —
Це теплі гнізда ластів'їні
І річка, потяг, цукроварня —
У русі все аж до смеркання.
Моє село — цвинтарна тиша,
Де вітер спогади колише.
Моє село — церковні дзвони
Летять мені навперегони.

Думка третя — мої батьки, моя родина. Батько Роман, мати — Юстина. Дуже добрі були батьки. Тато ніколи не пив і не курив. Я ніколи не чув жодного поганого слова за 9 з половиною років життя разом з ним. Він помер дуже молодим. Щороку на Великдень їду до них, на цвинтар. Тут похована вся моя родина. Залишився тільки один брат. На цвинтарі похований і брат Андрій, мої дідуся і бабусі, тут спочива-

ють мої друзі і вчителі, тут спочиває дуже дорогий мені мій священник, який давав мені перше Святе Причастя. Всіх їх мушу навідати бодай раз на рік. Дякую Богові, що в моїй родині був священник-ісповідник Миколай; нині є молодий священник отець Ярослав. В особливий спосіб дякую Господові за сестер-служебниць, які мене виховали — сестер Антонію і Емілію.

Моє покликання. Покликав мене Господь вже досить давно, коли мені було ще 16 років. То було влітку 1962 року, а в березні відбулися мої облечини в церкві Юра. Перші обіти я склав у Малехові у добре відомого отця Антонія. А 21 листопада 1971 року, на

Михайла, — вже був тоді лютий мороз — і в засніженому Івано-Франківську мене висвятили на священника. Присутніми при цьому були лише троє: мій святитель, я і владика Дмитерко. Я пишаюся тим, хто був моїм святителем. Коли я приїздив до Івано-Франківська, зайшов до храму Воскресіння, приклонив коліна й помолився біля мощей свого святителя Івана Слезюка.

Потім було 18 років підпільної праці, молитви й надії:

Господи, твій я, спаси мене.
Зведи з краплинок океан,
З краплинок часу — вічність.
Коли душа порожній жбан
засипле снігом свічень.
З краплинок і добро, і гріх,
Життя з краплинок болю.
Коли воно в руках твоїх —
У січні — як весною.

Хто спраглий — хай прийде і п'є
Повір Христові, щоб збулось.
І в тебе в грудях серце б'є,
Та чи нап'ється з нього хтось?

Ось і закінчилося підпілля для нашої Греко-Католицької Церкви, та й для нашої держави, яка здобула свою незалежність. Яка це була велика радість! Як я радів, коли вперше в житті правив службу Божу в церкві при денному світлі. Перший Йордан, перша Плащаниця, перший Великдень...

Жива ця Плащаниця, як душа.
Їй видавали люди поцілунки.
Вже звів Христос
із смертю порахунки.

Не стало Юди і його гроша.
Людина і владитель і прошак.
У пам'яті страждання візерунки.
До Церкви всі збігаються керунки.
І ти до неї, друже, поспішай.
І вже облуди не огорне дим —
Щороку з миром входить Никодим,
Вставляється за тілом
мужній Йосиф.

Торкається вогнених ран вустами.
О ні, з Христом не будемо рабами,
Бо мій народ у серці віру носить.
Великдень світлий,

довгождана Пасха —
Господня правда
стала на весь зріст.

Відновлений Христом до неба міст.
На учнів сходить
благовторна ласка...

Ти теж воскресла,
Київська державо,
І Церква воскресає величаво.
Надгробний камінь Ангел відвалив.

Святої віри забував приплив —
Народ до свого берега приплив,
Щоб далі йти із Богом нелукаво.
Моя душа, як пісня великодня
Відкрита людям, тиха і лунка
До кривди небайдужа і грімка.
Її укріплює рука Господня.
Для неї не страшні терпінь безодня,
Ні часу швидкоплинного ріка.
Вона в любові до краян палка,
Тому й летить, як пісня Великодня.
Моя душа — її не стиснуть стіни.
Вона шукає вбогих і калік.
На всякий смуток молитовний лік
Бере вогню від Лесі і від Ліни.
Як у Христа пробитий в неї бік.
Вона цілує всіх, хто з України.

Я хотів би висловити вдячність Богові за всі його ласки, за все, що він мені дав:

Мій Господе, ти сонце доброти!
Вклоняюся твоїй святій любові.
Не можу я до тебе не іти,
Співаючи псалми у рідній мові.
Уста мої не знають німоти.
Не дай змішатись у грісі полові,
Не дай пролитися невинній крові,
Скріпи мене цілого, освяти.
Вже сивина торкнулася, як трунок,
Вже зір не той,
і сил блідий рисунок.
І де ж знайду цілющий я напій?
Хоч літ моїх стихає веретено,
Та в серці ти гориш, моє знамено.
З тобою не програю жодний бій.

На одній з гостей я так випадково почув (в мене ще слух непоганий), як одна побожна душа сказала на вухо другій побожній душі: «Подивися, як отець Василь постарів...». Я собі подумав: «Так-так, літа минають...Як співають: «А молодість не вернеться...» Але я з тим не згоден і написав такі чотири рядочки:

До тебе, люба вербонько,
Повернеться краса.
«А молодість повернеться», —
Озвались небеса.

Записала Любомира Бурка

ЗВЕРНЕННЯ

Священного Синоду та Вищої Церковної Ради УПЦ Київського Патріархату до єпископату, духовенства і вірних Української Автокефальної Православної Церкви

*«Це заповідаю вам,
щоб ви любили один одного»
(Ів 15,17)*

Преосвященні владыки,
всечесні отці,
дорогі браття і сестри!

Після останніх подій в житті нашої держави сміливо можна стверджувати, що Україна і її народ встали на шлях розбудови нового життя. Це вимагає від нас з новими силами взятися за справу утвердження єдиної Помісної Української Православної Церкви, якої прагнуть не тільки вірні наших Церков, але й переважна більшість наших співгромадян.

Головною ознакою належності до Його Церкви, Господь наш Ісус Христос називає любов: «З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, якщо будете мати любов між собою» (Ів 13,35). І якщо Спаситель зобов'язує нас любити ворогів, благословляти тих, хто проклинає, творити добро ненависни-

кам і молитися за гонителів (Мт 5,44), то тим більше Він зобов'язує нас виявляти любов один до одного — не на словах, а ділом.

Протягом 2000-2001 років між нашими Церквами за посередництва Константинопольського Патріархату відбувалися переговори, були підписані домовленості, спрямовані на об'єднання УПЦ Київського Патріархату та УАПЦ в єдину Помісну Православну Церкву. Не з вини Київського Патріархату цей процес призупинився, але ми віримо, що рано чи пізно єпископи, духовенство і віруючі наших Церков стануть дітьми єдиної Помісної Української Православної Церкви на чолі з Київським Патріархом. Тому зараз нам необхідно на всіх рівнях відновити діалог про єдність.

Цьому сприяє те, що Константинопольський Патріархат, як наша Церква-Мати, виявляє бажання активно допомогти об'єднанню українського

православ'я. Ми з вдячністю приймаємо таку допомогу, разом з тим розуміючи, що відновлення православної єдності в Україні залежить, в першу чергу, від наших спільних зусиль, а не від зовнішньої допомоги. Ніхто не розв'яже існуючі в Українській Православній Церкві проблеми, якщо ми самі не візьмемося це робити. Від слів про бажання об'єднатися нам слід переходити до діла.

Священноначалі Київського Патріархату закликає до діалогу і об'єднання. Ми висловлюємо сподівання, що не в довгому часі будемо мати можливість біля спільного престолу дати один одному цілування миру і від серця промовити: «Христос посеред нас — і є, і буде!»

З любов'ю у Христі,
Священний Синод і
Вища Церковна Рада
УПЦ Київського Патріархату

НОВИНИ УАПЦ

Захоплення приміщення Патріархії УАПЦ

В останній день діяльності старого складу Кабінету Міністрів України, 4 лютого 2005 р., група осіб кримінального вигляду близько 16.00 увірвалася до Патріархії УАПЦ в Києві й розпочала захоплення приміщень. Було брутально викинуто надвір канцлера Патріархії о. Валерія Копійку, Євгена Сверстюка, працівників Патріархії, редакції газети «Наша віра». Присутніх ображали, били, намагалися відібрати в них особисті речі. Частина злочинців була нетверезою. Було викликано міліцію. Після тривалих дискусій міліції вдалося вивести напасників надвір і опечатати приміщення Патріархії. Біля Патріархії поставлено наряд міліції. Патріархія, Свято-Михайлівська парафія, Український центр візантиністики і патрології, редакція газети «Наша віра» були позбавлені можливості працювати. Їхнє майно, приміщення, а також Свято-Дмитрівська церква при Патріархії залишилися опе-

чатаними. Постраждали працівники Патріархії та редакції газети «Наша віра» відвідали Шевченківський районний відділ внутрішніх справ і дали там свідчення про злочинний напад.

Зустріч архієпископа Ігоря з мешканцями наметового табору Харкова

5 лютого 2005 р. в Свято-Дмитрівському катехитично-пастирському центрі м. Харкова пройшла зустріч архієпископа Ігоря Ісиченка з молоддю, яка влаштувала в дні Помаранчевої Революції наметове містечко на майдані Свободи Харкова. Було переглянуто уривки з відеофільму про революційні події в Києві. Ольга Різниченко поділилася враженнями з київського Майдану. Голова Харківської обласної організації ХДС Юрій Потікун розповів про підготовку до акцій протесту, про роль молодіжного руху Харківщини в подіях 2004 року. Хор Свято-Дмитрівського храму м. Харкова (регент Василь Салевич) виконав колядки та ури-

вок з Літургії. Голова Харківської організації МНК Павло Макаренко проспівав власні пісні на актуальну політичну й духовну тематику.

Архієпископ Ігор подякував молоді від імені Церкви, висловивши надію на те, що в суспільне життя прийшло довгоочікуване нове покоління, позбавлене комплексу страху.

Молебень біля Патріархії УАПЦ

У зв'язку з захопленням Свято-Дмитрівського храму при Патріархії УАПЦ недільне богослужіння 6 лютого 2005 р. було відправлене на Михайлівській площі біля будинку Патріархії. Очолив богослужіння архієпископ Ігор. Йому співслужили прот. Валерій Копійка (Київ), прот. Віталій Зубак (Харків), о. Володимир Червонников (Канів), о. Ігор Герій (Київ). У проповіді архієпископ Ігор нагадав про досвід мирної революції, яка розпочалася неподалік Патріархії на Майдані. Він закликав зберігати спокій і не під-

Продовження на стор. 14-15

ЗВЕРНЕННЯ

Священного Синоду та Вищої Церковної Ради УПЦ Київського Патріархату до єпископату, духовенства і вірних УПЦ (Московського Патріархату)

*«Це заповідаю вам,
щоб ви любили один одного»
(Ів 15,17)*

Преосвященні владыки,
всечесні отці,
дорогі браття і сестри!

Невдовзі виповниться 13 років від того часу, коли відбулися відомі події, які розділили Православну Церкву в Україні. За ці роки, коли ми, пастирі і вірні Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Церкви, опинилися в юрисдикції різних Патріархатів – Київського і Московського, між якими немає різниці ні в догматах, ні у сповіданні віри, ні в традиції звершення богослужіння, ми стали свідками багатьох подій протистояння, звинувачень один одного, прояву насильства і ненависті між тими, хто вважає себе православними християнами. Пам'ятаючи слова Спасителя «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судите, таким судитимуть і вас, і якою мірою міряєте, такою відміряється і вам» (Мт 7,1-2), віддамо Богові визначення вини кожного у всьому цьому, бо тільки Він один є Нелицемирний Суддя. Нам же в ці дні, коли український народ, частиною якого всі ми є, переживає процес оновлення державного і суспільного життя, потрібно дати відповідь на питання — що в цих умовах, які склалися, в першу чергу повинні зробити ми, православні пастирі і віруючі?

Головною ознакою належності до Його Церкви, Господь наш Ісус Христос називає любов: «З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, якщо будете мати любов між собою» (Ів 13,35). І якщо Спаситель зобов'язує нас любити ворогів, благословляти тих, хто проклинає, творити добро ненависникам і молитися за гонителів (Мт 5,44), то тим більше Він зобов'язує нас виявляти любов до братів по вірі — не на словах, а ділом. Ту любов, яка довго терпить, милосердствує, не заздрить, не вихваляється, не пишається, не безчинствує, не шукає свого, не гнівається, не замишляє зла, не радіє з неправди, а радіє істині, усе покриває, всьому йме віри, всього сподівається, все терпить (1 Кор 13,4-7).

Невже й тепер, коли і віруючі, і все

суспільство переконалися, наскільки шкідливими для Церкви і народу є існуючі між представниками різних православних юрисдикцій суперечки, ми не схочемо дослухатися до слів апостола Павла, який закликає нас: «А тепер ви відкладіть усе: гнів, лютість, злість, лихослів'я, лайливість з вуст ваших; не говоріть неправди один одному... Отже, вдягніться, як обрані Божі, святі та улюблені, в милосердя, благість, смиренномудрість, лагідність, довготерпіння, поступаючись один одному і прощаючи взаємно, коли хто на кого має скаргу: як Христос простив вас, так і ви. Більш за все вдягніться в любов, яка є сукупністю довершеності. І нехай панує в серцях ваших мир Божий, до якого ви й покликані в одному тілі, і будьте вдячні» (Кол 3,8-15).

Від імені Повноти Української Православної Церкви Київського Патріархату ми звертаємося до всього єпископату, духовенства і віруючих Української Православної Церкви (Московського Патріархату) із закликом:

по-перше, припинити розпалювання релігійної ворожнечі і не розділяти українців на канонічних і неканонічних, благодатних і неблагодатних, православних і розкольників, бо всі ми у Христі браття і сестри;

по-друге, почати діалог з духовного відродження українського суспільства, до чого зобов'язує нас Церква, а також згідно заклику влади допомогти державі втілювати в життя духовні цінності, бо Церква й існує для того, щоб проповідувати правду Євангелія і спасати світ від всілякого зла;

і по-третє, створити в Україні єдину Помісну (тобто Автокефальну) Українську Православну Церкву на підставі церковних канонів, зокрема 34 апостольського правила, згідно з яким «кожний народ повинен знати свого першого єпископа» (патріарха або митрополита), а також у зв'язку з утворенням Української держави. Діалог і контакти повинні відбуватися на всіх рівнях — від загальноукраїнського до парафіяльного і особистого, бо ми є діти однієї Церкви Христової, одного

українського народу і громадяни однієї держави.

Прийшов час припинити боротися один з одним. Перед обличчям секуляризації суспільства, навали аморальності і бездуховності зараз, як ніколи раніше, православні християни повинні об'єднатися і своїми справами бути світлом для світу і сіллю землі (Мт 5,13-14). Тому висловлюємо сподівання, що дороговказом на шляху взаємного порозуміння всім нам стануть слова апостола Павла: «Ніяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки добре для навчання у вірі, щоб воно давало благодать тим, що слухають. І не ображайте Святого Духа Божого, яким покладено на вас печать у день відкуплення. Усяке роздратування, і лютість, і гнів, і крик, і лихослів'я з усякою злобою нехай будуть знищені у вас; а будьте один до одного добрими, милосердними, прощайте один одному, як і Бог у Христі простив вам» (Еф 4,29-32).

Від імені ваших братів і сестер, які належать до Київського Патріархату, бажаємо вам словами Апостола Павла: «Мир браттям і любов з вірою від Бога і Отця і Господа Ісуса Христа. Благодать з усіма, що незмінно люблять Господа нашого Ісуса Христа. Амінь» (Еф 6,23-24).

*Священний Синод
і Вища Церковна Рада
УПЦ Київського Патріархату*

Собор трьох Святителів

У 1084 р. Свята Церква на сході встановила загальне свято великим Святителям Христовим — Василю Великому, Григорію Богослову та Івану Золотоустому — «собор трьох Святителів». Цьому передувала знаменна подія. Єпископу Євхайтському Івану, відомому своїми неабиякими християнськими чеснотами, з'явилися уві сні ці троє угодників Божих і сказали: «З'єднай на один день пам'ять про нас, усім передай, що ми маємо у Бога рівну честь». Цим були припинені суперечки між шанувальниками пам'яті святителів Василя, Григорія та Івана.

Час земного життя святителів припадає на 4 століття. Перші два були майже однолітками (Григорій трохи старший, Василій — близько 330 р., а Іван побачив світ дещо пізніше — в 347 р.). Батьківщиною усім була Мала Азія: У Василя — Кесарія Кападокійська, у Григорія — місто Назіанз, у Івана — Антіохія.

Василій належав до побожної родини. Його сестра Мокрина, брати Григорій (єпископ Ниський) та Петро (єпископ Севастійський) занесені Церквою до лику святих. Мати Івана залишилась вдовою замолоду, все життя присвятила вихованню сина у благочесті. Юнаки одержали чудову освіту. Святе Хрещення всі троє прийняли за звичаєм того часу у зрілому віці.

У 359 році Василій стає пустельни-

ком у Понті. Сюди приходить Григорій, щоб разом нести подвиг. Іван дещо пізніше іде в гори поблизу Антіохії, віддавшись молитві і вивченню Святого Письма. Так вони обрали пустельництво, але для кожного з трьох це була підготовка спершу на звання ієрея, пізніше — єпископа. Так, у 370 р. Василій був покликаний на кафедру Кесарії Кападокійської, і, за складних обставин, пробув на ній до своєї кончини. Григорію, що став єпископом міста Сасими, так і не пощастило через підступи аріян зайняти кафедру, і він знову іде в пустелю. Звідси в 379 р. був викликаний до Константинополя для боротьби з аріанською ересью. У не-

великому храмі Григорій почав служіння, і воно було настільки успішне, що, на прохання народу, той зайняв столичний патріарший престол, був головою другого Вселенського Собору, що зібрався 381 р. в столиці. Але через великі хвилювання незлобивий ієрей залишив вселенський престол, щоб жити на самоті на батьківщині — в місті Назіанзі аж до смерті.

Минуло 17 років, і в 398 р. столичну кафедру зайняв Іван, названий Золотоустим, колишній антіохійський пресвітер. Слухачі були в великому захопленні від повчань святителя. Його архіпастирські труди приносили багаті плоди, але й зростало число недругів, серед яких перше місце належало імператриці Євдоксії. Вона домоглася того, що Івана заслали в село Комани, де святитель і помер.

Святителів Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого Свята Церква називає вселенськими учителями, бо їхні богословські твори приносили і приносять духовну користь не тільки тій Церкві, де вони подвизалися; і не тільки тому віруючому народу, яким вони опікувалися; і не тільки тому часові, у якому вони жили. Їхні твори — «правила мудрості й побожності», а подвиги — «зразок пастирства», і належать вони всій повноті церковній.

За матеріалами www.kievpatr.org.ua

Продовження. Початок на стор 12

даватися на провокації осіб, які своїми діями намагаються скомпроментувати нову владу України, зруйнувати тенденції, декларовані в інавгураційній промові президента Віктора Ющенка й у програмі уряду Юлії Тимошенко.

Згодом відбулася нарада працівників Патріархії. Пройшли зустрічі архієпископа Ігоря з клиром і вірними УАПЦ м. Києва. Було прийнято звернення до клиру й мирян УАПЦ про скликання Помісного Собору УАПЦ. Звернення підписали архієпископ Ігор, о. Юрій Бойко, п. Євген Сверстюк, п. Валентина Чешкова.

Засідання єпархіальної ради Харківсько-Полтавської єпархії

16 лютого 2005 року пройшло чергове засідання єпархіальної ради Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ. Було розглянуто перебіг підготовки до

літнього дитячого табору. У зв'язку зі вшануванням 5-ої річниці упокоєння Патріарха Димитрія ухвалено провести паломницьку поїздку до Львова для молитви на могилі Патріарха Димитрія. Очолив паломницьку групу й представляв у Львові архієпископа Ігоря о. Олег Козуб. Підтримавши звернення архієпископа Ігоря, о. Юрія Бойка, Євгена Сверстюка та Валентини Чешкової «Про скликання Помісного собору УАПЦ», єпархіальна рада ухвалила провести XIV єпархіальний собор Харківсько-Полтавської єпархії 24 березня 2005 р.

Згідно з ухвалою єпархіальної ради архієпископ Ігор видав указ про проведення Чотирнадцятого єпархіального собору Харківсько-Полтавської єпархії в четвер другого тижня Великого посту, 24 березня. Делегатами єпархіального собору будуть усі священнослужителі Харківсько-Полтав-

ської єпархії та по одному делегатові від парафій, мирянських організацій та єпархіальних установ. Запрошення направити делегації на собор відіслано до Львівської та Івано-Франківської єпархіальних рад, до Львівського крайового братства апостола Андрія Первозваного.

Єпархіальний день молитов за примирення в Церкві

Неділя митаря і фарисея, 20 лютого 2005 р., згідно з ухвалою єпархіальної ради була оголошена в Харківсько-Полтавській єпархії днем молитов за примирення в Церкві. Прибули групи вірних із Харкова, Львова, Полтави, Миколаєва. Молебень з акафістом до Ісуса Христа відправили канцлер Патріархії о. Валерій Копійка, настоятель захопленого Свято-Дмитрівського храму; священники Василь Саган (Львівська обл.), Ігор Литвин (Полтава),

НОВИНИ З-ЗА КОРДОНУ

Знайдено могилу апостола Павла

Археологи стверджують, що під час розкопок в Римі їм вдалося знайти могилу св. апостола Павла. Під час розкопок у храмі святого Павла-Поза-Мурами вчені знайшли кам'яну труну, всередині якої імовірно містяться останки святого.

«Ми знайшли ту саму могилу, яка, як відомо з джерел IV ст., вже тоді вважалася похованням апостола», — розповів журналістам співробітник Ватиканських музеїв Джорджо Філіппі. За його словами, тепер ієрархам католицької Церкви доведеться вирішити, чи проводити подальші роботи із саркофагом з тим, «щоб зробити його доступним» для оглядання прочанами, і чи потрібно взагалі відкривати труну. На думку науковця, це серйозне рішення, адже саркофаг не можна розкривати лише заради того, щоб «задовольнити цікавість».

Ватиканські фахівці почали розкопки у базиліці св. Павла на прохання адміністратора храму, архієпископа Франческо Джойї. Під час урочистостей на честь ювілейного 2000 року цей прелат звернув увагу на те, що багато тисяч прочан, які відвідують славетний храм, запитували про місце поховання апостола Павла. Під час розкопок науковці з ватиканських музеїв керувалися складеними в XIX столітті пла-

нами реконструкції храму, перебудованого після пожежі 1823 року. Розкопки дали археологам можливість реконструювати план первинної церкви св. Павла, побудованої ще в IV столітті. Імовірний саркофаг апостола був виявлений у вівтарній апсиді на рівні первісної підлоги храму. Під головним вівтарем церкви завжди зберігалася мармурова стела IV століття з написом «Апостол Павло, мученик». «Як це не дивно, ніхто до нас не зазірав за цю стелу», — розповідає далі вчений. Науковець не сумнівається в тому, що його група знайшла саме поховання св. Павла, тому що відомо, що саме до стін церкви св. Павла здійснювали паломництво імператори і тисячі простих християн, щоб вшанувати останки великого проповідника.

У 1939 році Святий Престол дозволив провести археологічні розкопки в крипті Ватиканської базиліки, результатом яких через два роки стало виявлення поховання св. апостола Петра. Проте офіційно визнав це поховання могилою апостола лише Папа Павло VI у 1976 році.

Підтвердження того, що ватиканські вчені знайшли саркофаг з останками саме св. Павла, також вимагатиме тривалого часу.

Новий Завіт, у якому дуже багато розповідається про життя апостола

Павла, не повідомляє про час і обставини його смерті. Вважається, що апостол прийняв мученицьку смерть (був обезглавлений) у Римі за правління імператора Нерона (середина 60-х років від Різдва Христового).

Розкрито таємницю картини Веласкеса

Дослідники розкрили таємницю створення картини великого іспанського живописця 17 ст. Дієго Веласкеса «Христос у будинку Марти і Марії». Цю картину художник написав у 19-річному віці. Протягом кількох століть, шедевр, виставлений у Національній галереї в Лондоні, вважався «картиною-головоломкою». Мистецтвознавці і релігієзнавці, які працювали над розгадкою цієї головоломки, дійшли висновку, що художник малював не з натури, а з відображення в дзеркалі, розташовуючи моделі між мольбертом і дзеркалом.

На те, що художник користувався дзеркальним відображенням вказують деякі неточності — наприклад, неправильне розташування гудзиків на жіночих платтях або ж піднесена ліва рука Христа, який докоряє Марті за надмірну ревність у домашніх справах. Сюжет відвідання Христом будинку Марти і Марії ґрунтується на 10-ому розділі Євангелія від Луки.

Дмитро Присяжний (Київська обл.), Ігор Герій (Київ). О. Валерій Копійка виголосив проповідь на євангельське читання про митаря і фарисея. До присутніх звернулися Євген Сверстюк, редактор газети «Наша віра», видання якої блокуване злочинцями, та народний депутат о. Юрій Бойко. Після панахиди за Патріархом Димитрієм молитовна громада вирушила хресним ходом до Андріївської церкви. Було відправлено молебень, після чого хресний хід повернувся на Михайлівську площу.

Звернення Патріарха Філарета про об'єднання Церков

23 лютого 2005 р. Предстоятель УПЦ КП Патріарх Філарет провів прес-конференцію, на якій повідомив про прийняті синодом УПЦ КП звернення до УПЦ МП та УАПЦ.

УАПЦ пропонується об'єднатися з

УПЦ КП в Помісну українську православну церкву. Архієпископ Ігор роз'яснив, що творення єдиної канонічно визнаної Помісної Української Православної Церкви є спільною метою і для УАПЦ, і для УПЦ КП. Останній Помісний Собор УАПЦ ухвалив: «Продовжувати працю над творенням Єдиної Помісної Української Православної Церкви спільно з українськими православними громадами інших юрисдикцій в Україні та в розсіянні під благословенням Всесвятішого Вселенського Константинопольського Патріарха. Просити Його Всесвятість Патріарха Варфоломея як главу Константинопольської Церкви-Матері очолити процес консолідації української православної спільноти світу в єдину Помісну Церкву з перспективою надання їй автокефального устрою й патріаршого управління». З цією метою було вирішено відмовитися від обрання

предстоятеля в патріаршому сані, а повноваження глави УАПЦ визнати за митрополитом Константином, котрий перебуває під омофором Вселенського Патріарха. На Помісному Соборі 2005 р., до котрого на початку лютого закликали в своєму зверненні архієпископ Ігор, о. Юрій Бойко, п. Євген Сверстюк і голова братства п. Валентина Чешкова, передбачається «повернутися до заповіданої Патріархами Мстиславом і Димитрієм програми творення єдиної Помісної Української Православної Церкви та підготувати (...) конкретні пропозиції в цьому напрямку». Звернення УПЦ КП, заявив архієпископ Ігор, буде якнайважливіше вивчене на єпархіальних соборах у березні та стане предметом обговорення на Помісному Соборі, планованому на травень-червень.

За повідомленнями прес-служби Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ

Колекція «Студіону»: минуле і сучасне

Протягом цілого місяця — лютого 2005 р. — львів'яни та гості міста мали нагоду бачити чудову виставку в Національному музеї під назвою «Колекція «Студіону»: минуле і сучасне». Метою виставки було представити маловідомі і найбільш вартісні твори колекції «Студіону» і висвітлити найвагоміші етапи її формування, особливо з огляду на те, що історія «Студіону» стала невід'ємною частиною історії комплектування збірки давнього українського малярства національного музею.

У посттоталітарних державах проблема збереження особливо гостро торкалася творів сакрального мистецтва, які відверто і послідовно намагалися знищити атеїстична влада. І саме тому таким важким для української національної культури став порятунок від руйнації творів українського сакрального мистецтва, а згодом — їх донесення до широкого загалу та промоція.

На Західній Україні цій справі чи не найбільше присвятив себе ігумен Студитського монастиря ієромонах Севастіян Дмитрух, отримавши благословення ще у 1986 році від тодішнього підпільного архімандрита Унівської Лаври Юрія Макара.

Архімандрит вручив йому три збережені ікони з колишньої студитської збірки — «Богородиця Почаївська» (поч. XX ст.), «Богородиця Одигітрія» (XVIII ст.) та «Христос» (XVIII ст.), — започаткованої ще митрополитом Шептицьким на початку XX ст. Ці твори ознаменували собою відродження колекції «Студіону».

Як відомо, ініціативу митрополита Андрея свого часу продовжив його брат студит Блаженний Архімандрит Климентій.

До початку Другої світової війни фонди студитської збірки ікон та інших творів сакрального мистецтва, розташовувалися на колишній вулиці Петра Скарги (тепер — вул. Озаркевича) у Церковному музеї студитського монастиря св. Йосафата у Львові та у приміщеннях Унівської Лаври.

У 1940 р. радянська влада призупинила діяльність Студитського церковного музею. А в 1945 році тільки 99 ікон із студитської збірки вдалося передати на збереження до Національ-

ного музею у Львові (тоді Львівського музею українського мистецтва), оформивши все це відповідним актом за підписом першого директора музею, дослідника українського іконопису, професора Іларіона Свенціцького. Серед переданих Національному музею ікон були твори Олекси Новаківського, Михайла Мороза, Василя Дядилюка, Андрія Коверка, Ювеналія Мокрицького, а також ряд ікон Михайла Бойчука. Особливо цінною з цієї довоєнної колекції є низка ікон XV-XVI ст., серед яких такі унікальні пам'ятки, як 21 фігурний молитовний ряд кінця XV століття, що походить із с. Мшана на Лемківщині. Це — єдина відома в українському іконописі пам'ятка такого типу, з настільки великою кількістю постатей.

Рідкісна за іконографією і «Богородиця з дитям і похвалою» кінця XV ст. з Лемківщини. Зображення «Богородиця на престолі» (Лемківщина) в тогочасному сакральному мистецтві належить до унікальних.

У колі інших цінних пам'яток — «Старозавітна Трійця» початку XVI ст., що походить, очевидно, теж з Лемківщини і репрезентує одне з найдавніших зображень цього сюжету в українському іконописі.

Одразу в декількох аспектах гідне особливої уваги «Преображення» середини XVI ст. з Кураша (Рівненщина) — і як пам'ятка з Волині, збережена спадщина якої до XVI ст. вкрай обмежена; і як зразок малопоширеної в українському іконописі композиції із зображенням апостолів, що, супроводжуючи Христа, виходять на гору Тавор і спускаються з неї після побаченого дійства Господнього Преображення; і як приклад майстерного мистецького письма. Цю ікону можна розглядати і в аспекті її символічного значення: знаку незнищенності нашої мистецької культури. Напівзруйнована вогнем, вона все-таки збереглася настільки, що відтворюється цілісність її композиційно-художнього вираження.

До зразків волинського іконопису належить і «Спас у Славі» (1590-х рр.) з Великих Цепцевич, який, як і «Преображення» з Кураша та «Моління» з Мшани, пройшов повний комплекс реставраційних заходів та експонувався

Унівська Святоуспенська лавра

вперше, — зрештою, як і більшість представлених ікон.

Національний музей пов'язують з «Студіоном» і деякі інші обставини. Так, зокрема, справу студитів по збереженню пам'яток українського сакрального мистецтва в добу радянської влади перейняв випускник студитської іконописної школи, законспірований чернець-студит, довголітній завідувач Національним музеєм у Львові Мар'ян (Михайло) Пигель. Він був надзвичайно відданим музейній праці: зберіганню, охороні й порятунку фондів музею за умов пильної «уваги» з боку так званих працівників культури, діяльність яких спрямовувалася на нищення українських старожитностей. Так у 1953 році було спалено усі експонати Студитського церковного музею, що зберігалися в Уневі.

Від початку 1990-х років естафету порятунку і збереження пам'яток українського сакрального мистецтва продовжив ієромонах-студит Севастіян Дмитрух. Вислід його праці — це збірка пам'яток церковної мистецької старовини XIV-XX століть. Зараз збірка нараховує близько 4 тисяч творів.

Саме завдяки о. Севастіянові на експозиції виставки «зустрілися» два Юрії-Змієборці XIV ст. Один із Станілі, що вже став хрестоматійним в історії українського мистецтва, інший — знайдений у церкві у Старому Кропивнику біля Дрогобича у 1990-х рр.

Обидві пам'ятки презентують безпрецедентний випадок тотожності двох ікон в іконописі XIV-XV століть.

Значення даної виставки велике, бо злам XX-XXI ст. ознаменувався відродженням української Церкви, української духовної культури.

Куратори виставки:
ієромонах Севастіян Дмитрух,
мистецтвознавець Марія Гелитович

СТАТТЯ

Ще раз про Десятинну церкву

Незабаром у Києві розпочнуться роботи з відтворення історичної пам'ятки — «Церква Богородиці» (Десятинної). Про це повідомив на початку лютого мер Києва Олександр Омельченко...

Будівництво цього храму розпочалося одразу після хрещення Русі-України (989 р.), а завершилося у 996 році. Це була перша мурована церква на Україні. Освятили її на честь празника Успення Пресвятої Богородиці, а через те, що на будівництво храму князь Володимир Святославович виділив десяту частку своїх прибутків, народ назвав цю церкву Десятинною. Стіни всередині були оздоблені фресками, мозаїками, різьбленими мармуровими і шиферними плитами. Церкві належали численні християнські реліквії: ікони, коштовний посуд, хрести візантійського походження. Тут були поховані князь Володимир, його дружина, візантійська царівна Анна, сюди було перенесено з Вишгорода прах княгині Ольги.

У 1171 році церкву пограбували війська Андрія Боголюбського, в 1203 — Рюрика Ростиславовича. Але стіни стояли й далі. А у грудні 1240 року, коли Київ захопила орда хана Батия, Десятинна церква стала останнім прихистком оборонців міста. Монголи не штурмували храму, вони зруйнували його таранами, поховавши під уламками стін всіх, хто був всередині...

1635 року Митрополит Петро Могила «наказав Десятинну церкву Пресвятої Діви викопати і відкрити денному світлу». Тоді розкопали частину руїн, і в південно-західній частині до однієї з віцілих стін прибудували дерев'яний храм Миколи Десятинного.

У 1828-1842 роках за проектом В. Стасова на тому самому місці спорудили новий храм у русько-візантійському стилі. Але простояв він недовго — у 1937 році в процесі розчищення території під так і не збудований урядовий комплекс храм знесли.

У різні часи залишки Десятинної церкви неодноразово досліджувалися. На основі досліджень було відтворено план церкви. Розробки свідчать, що храм був хрестово-купольною шести-

стовпною спорудою з трьома апсидами.

Думка відбудувати Десятинну церкву — не нова. П'ять років тому, 12 лютого 2000 року, вийшло розпорядження президента Леоніда Кучми про першочергові заходи, спрямовані на відродження церкви Богородиці (Десятинної) в Києві, як «видатного духовного центру Русі-України. Але все-таки детальних описів зовнішнього вигляду і декоративного оформлення храму немає, тому відбудова його за припущеннями та здогадами на основі проведених досліджень зовсім не означає, що те, що ми зможемо бачити після спорудження, буде відтворена Десятинна церква.

Тоді, п'ять років тому, рішення про відбудову Десятинної церкви було замінено на розпорядження «Про музеїфікацію залишків церкви Богородиці (Десятинної) у місті Києві». Проведено комплексні наукові дослідження території, на якій збереглися залишки церкви, а після цього — їх музеїфікацію. Замість величезної споруди тут вирішено побудувати невеличку капличку. Здавалося, на цьому в історії Десятинної церкви поставлено крапку, але ось чуємо про нове рішення відбудувати храм. Щоправда, за твердженням директора інституту «Укрдніпроектреставрація» Анатолія Антонюка, цього разу йдеться не про відбудову, а про будівництво: «Ми хочемо використати лише мотиви старої візантійської архітектури... Будуть використані ті старі матеріали, ті технології, що використовувалися й тоді». Тобто, йдеться про будівництво нового храму, стилізованого під старовину.

Втім, існує думка, що в процесі зведення велетенської нової споруди на

місці колишньої Десятинної церкви існує реальна небезпека втратити архітектурну пам'ятку, окрасу Києва — Андріївську церкву. Ряд фахівців вважає: складно передбачити, які наслідки матиме для храму сусідство важкої будівельної техніки. Тим більше, що для фундаменту майбутньої церкви заплановано використати підпори. Тут пригадують, що зведення Успенського собору в Лаврі з використанням подібної технології збіглося з появою тріщин на сусідніх будівлях. Якщо ж врахувати, твердять противники відбудови, що Андріївська церква розташована на краю гори, та ще й на доволі проблематичних ґрунтах, все може закінчитися не лише тріщинами. А крім того, може постраждати і Національний історичний музей, також розташований неподалік, — як сама будівля, так і цінні експонати — через вібрацію і поштовхи. Але навіть якщо всього цього не трапиться і будівництво нової споруди закінчиться без наслідків для оточуючих будівель, велетенська споруда просто «задушить» вишукане творіння Растреллі. Крім того, з часів Володимира минули сторіччя і немає гарантії, що процес будівництва не активізує зсув ґрунту.

Ще один аргумент проти запланованої новобудови: кошти, виділені на будівництво, будуть чималими. Чи не краще використати їх на реставрацію існуючих історичних пам'яток Києва: Софіївського собору (Митрополичі палати, розташовані на його території, шедевр козачого бароко — Брама Заборовського — давно перебувають в аварійному стані), Кирилівської церкви XII століття? А скільки таких історичних пам'яток, які потребують реставрації, розкидано по цілій Україні. Та й зрештою, нікому ж не спадає на думку добудувати Акрополь в Афінрах чи Колізей.

Залишки Десятинної церкви — це також історія, це також пам'ять, а цілісність і гармонійність краєвидів, які відкриваються звідси, — стали частиною неповторного образу сучасного Києва.

Архієпископ Джон Фоулі:

«Ми повинні поширювати любов Христа у своїй країні і по всьому світу»

Під час відвідин радіо «Воскресіння» президент Папської ради у справах соціальних комунікацій архієпископ Джон Фоулі відповів на запитання ряду кореспондентів, які працюють для різних греко-католицьких видань. У цій бесіді, крім президента Папської ради у справах соціальних комунікацій взяли участь: прес-секретар Глави УГКЦ о. Ігор Яців, головний редактор газети «Жива вода» (орган Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ) о. Михайло Бучинський, упорядник українського видання збірника «Церква і соціальна комунікація» Михайло Перун, а також працівники Агенції Релігійної Інформації: головний редактор Богдан Дубінський та журналіст Зоряна Курдина. Пропонуємо до вашої уваги фрагменти цієї розмови.

З. Курдина: *Які види мас-медіа мають переваги в сучасному суспільстві, з точки зору Папської ради у справах соціальних комунікацій?*

Відповідь: Всі види мас-медіа цікаві для нас: газети, радіо, телебачення, Інтернет, інші види масової інформації; всі вони є предметом нашого глибокого зацікавлення. Звичайно, передусім нас цікавить телебачення, оскільки воно дозволяє нам транслювати Богослужіння та різні заходи за участю Святішого Отця Івана Павла II, але з іншої сторони нас ми зацікавлені також у можливості загальнодоступу до документації, в тому числі на локальному рівні. Такого роду документація, де чітко відображена діяльність Христової Церкви у світі, повинна бути доступною не лише на релігійних радіостанціях чи публікаціях, але для всіх, кого б така інформація зацікавила. Тому ми підтримуємо всі відносини з різними засобами масової інформації по всьому світу. Цікаво відзначити, наприклад, що святкове Богослужіння в ніч на Різдво, яке править Папа, транслюється в більш ніж 70 країнах, на 150 телеканалах.

Важко говорити про якісь пріоритети, але у випадку з радіо — це гарний шлях для того, щоб зробити Слово Боже доступним для якнайбільшої кількості людей.

З. Курдина: *З огляду на це, наскільки важливою, на вашу думку, є інформаційна служба на релігійному радіо? Наскільки важливо інформувати українців про події церковного життя у світі?*

Відповідь: З огляду на переваги радіо: якщо ви маєте радіостанцію, то звичайно ви можете подавати широкий спектр програм, наприклад, музику (сакральну музику або релігійну інтерпретацію певних творів сучасної музики). Ви можете передавати інформаційні програми, запитання-відпо-

віді, дискусії, драматичні постановки: є безліч жанрів і можливостей, але це, повторюю в тому випадку, якщо у вас є радіостанція. Якщо ж ви маєте лише обмежений час в радіоефірі, я гадаю, найважливішими є дві речі: по-перше, інформація, по-друге, інспірація, тобто образно кажучи, надихання. Інформація про те, що відбувається в католицькій Церкві, і надихання — тобто, гомілія, проповідь для поживи душі.

Б. Дубінський: *З точки зору інформування ми є церковне мас-медіа і складна ситуація політична і міжконфесійна на Україні з огляду на події Помаранчевої Революції, яким чином можна уникнути міжконфесійних проблем, інформуючи населення, тобто говорячи правду, в той час як інші конфесії займають інші позиції?*

Відповідь: Я не вважаю, що ми вправі підтримувати якогось певного кандидата, ми повинні проголошувати чіткі і ясні принципи, і залишити на розсуд людей, який з кандидатів відповідає цим принципам.

Завданням релігійних діячів є доносити до людей чіткі моральні засади для того, щоб вони могли розібратися в політичній ситуації. І покласти на розум виборців у виборі того, хто найкраще відповідає цим засадам.

Б. Дубінський: *Чи можна сказати, що під час таких серйозних подій ми зобов'язані говорити правду, незважаючи на те, що відбувається в країні?*

Відповідь: Не впевнений, що я ду-

же добре знаю місцеву ситуацію, але, як і чимало інших людей на Заході, я дуже радію з того, що українці змогли відстояти своє право на вільні і чесні вибори, тому що це справді дуже важливо... Важливо пам'ятати, що право прийняття морального рішення належить виключно виборцям. Є моральні засади, і вони повинні дотримуватись тими, хто їх шанує, навіть якщо дев'яносто відсотків людей чинить в інший спосіб.

Гадаю, дуже важливим є проголошувати релігійне послання, тобто не забувати, що всі ці речі — тимчасові, що справжнім нашим покликанням є вічність. Звісно, нам потрібно працювати, робити суспільство кращим, але не слід забувати, що ці речі — тимчасові, і ми повинні завжди намагатись виконувати волю Божу. Якщо ж ми хочемо виконувати волю Божу — ми повинні поширювати любов Ісуса Христа, а це можна робити, займаючись харитативною працею — допомагати хворим, неповносправним, бідним і потребуючим. Таким чином ми станемо свідками присутності Бога між нами, і очевидно, це знак на майбутнє. Та хоч ми проголошуємо вічне життя, ми повинні працювати вже в цьому житті, щоб досягти вічного життя в Ісусі Христі. Господь показав нам свою Любов, тому тепер нам потрібно бути свідками цієї любові і показувати її нашим ближнім (чи вони православні, чи мусульмани, чи євреї, а чи невірні). Ми повинні поширювати любов Христа у своїй країні і по всьому світу.

о. І. Яців: *Моє питання — морально-етичного плану: Ви на зустрічі сказали, що завдання церковних ЗМІ — говорити про те, що доброго робить Церква і тим проповідувати добру новину. Але в житті Церкви трапляються і негативні моменти, і тоді церковні ЗМІ говорять неправду, що є нечесно. То як вони повинні чинити і поводитись у відповідних ситуаціях?*

Відповідь: Ми повинні завжди говорити правду і бути відвертими, з двох причин: перш за все — це моральний обов'язок бути правдивими, по-друге — кажучи неправду, або не будучи достатньо відвертими, ми більше завдамо шкоди позиції Церкви, аніж принесемо користі.

М. Перун: *На Вашу думку, яке місце посідає комунікація в житті УГКЦ — те, що Ви побачили?*

Відповідь: Для УГКЦ, я вважаю, дуже важливим є передавати свій досвід з часів переслідування. У вас є і було чимало героїв і героїнь, які пока-

зали, що здатні на велику самопожертву задля своєї віри. Мені здається необхідним доносити до людей в сучасній Україні важливість віри і поваги до віри, і важливість знання історії, своїх героїв та героїнь, які несли свідчення віри навіть в дуже важкий час.

М. Перун: *На Вашу думку, яке місце займає духовна музика у релігійно-церковній комунікації?*

Відповідь: Я дуже люблю Літургію в українській Церкві: чудова музика, чудова гармонія. Українська літургійна музика є, мабуть, однією з найгарніших у світі. Це не лише насолода для

слуху, а маленький досвід вічності. Я, на жаль, не маю високої думки про сучасну літургійну музику на Заході, в цьому сенсі українська літургійна музика має значні переваги. Я люблю григоріанські розспіви, класичну літургійну музику, — натомість, сучасні літургійні музичні супроводи вважаю дуже бідним. Завдання літургійної музики — вразити і збагатити наші серця і дух. На завершення скажу, що я великий «фан», великий прихильник української літургійної музики.

(Переклала з англійської і опрацювала Зоряна Курдина)

Радіо «Воскресіння»

Релігійно-інформаційні та культурологічні програми

Вінниця	УКХ	71,69
Ковель	УКХ	66,02
Дніпропетровськ	УКХ	68,36
Кривий Ріг	УКХ	71,63
Донецьк	УКХ	69,77
Маріуполь	УКХ	67,34
Ужгород	УКХ	69,53
Хуст	УКХ	70,04
Запоріжжя	УКХ	70,73
Івано-Франківськ	УКХ	71,24
Київ	ДХ	0,207
Київ	УКХ	68,51
Кіровоград	УКХ	66,98
Керч	УКХ	71,66
Севастополь	УКХ	67,25
Сімферополь	УКХ	66,68
Львів	УКХ	67,04
Миколаїв	УКХ	69,8
Первомайськ	УКХ	69,92
Котовськ	УКХ	67,25
Одеса	УКХ	70,52
Красногорівка	УКХ	66,08
Рівне (Антопіль)	УКХ	66,73
Тростянець	УКХ	68,75
Шостка	УКХ	65,93
Тернопіль (Лозова)	УКХ	69,83
Ізюм	УКХ	72,08
Харків	УКХ	67,13
Херсон	УКХ	71,9
Волочиськ	УКХ	68,72
Кульчіївці (Кам.-Подільський)	УКХ	70,76
Хмельницький	УКХ	67,7
Черкаси	УКХ	72,2
Чернівці	УКХ	69,26
Прилуки	УКХ	71
Чернігів	УКХ	69,47

Перша програма Українського радіо (Всеукраїнська ретрансляційна мережа проводового мовлення)

понеділок	21.30 – 21.50 год.
вівторок	21.30 – 21.50 год.
четвер	22.30 – 22.50 год.
п'ятниця	22.30 – 22.50 год.

На УКХ

Львівська радіотрансляційна мережа

Львів - 67,04 МГц

середа 18:40; субота 17:45; неділя 8:10

Слухайте нас в мережі Internet:

<http://www.rr.lviv.ua>

**№2 (351)
28 лютого 2005 р.**

Агенція Релігійної Інформації

Передплатний індекс – 33879